

Ádvent – Mellettünk van!

„Királyod érkezik hozzád.” (Zak 9,9b)

„Kísérjetelek el!” Egy beszélgetés mellett elsétálva hallottam nem oly rég ezt a segélykérést. Az ilyen kívülről meghallott mondatok mélyen megtudják mozgatni az embert. Talán, mert ilyenkor más érzékenységgel figyelünk a szavakra, mozdulatokra, beszélgetést mozgató erőkre, mint a megszokott és ismerős helyzetekben. Fel is merül a kérdés, hogy mire volt szüksége ennek az embernek? Lehet önmaga sincs még tisztában azzal, hogy milyen sokat kifejezhet ez a mondat?

Zakariás próféta üzenete a lehető legmélyebb értelemben reményt adó és megerősítő. „Királyod érkezik hozzád.” Karácsony üzenete is ez – Isten testben, valóságosan áll mellénk Jézus Krisztusban. Talán lelkünknek pont azon részén megnyugtató Isten jelenléte, ahonnan a kétségbeesett gyermek kiáltása is előtört: „El kell kísérnetek!”. Kérdezték tőle, hogy mi történt? Miért van szükség kísérőre? A gyermek válasz helyett viszont megismételte más szavakkal ugyanazt. Talán azért, mert nem a kihívást okozó tényező, hanem a felkiáltás és maga a segítségére szoruló ember az igazán lényeges. „Kísérjetelek el!” Ezekben a szavakban ott csengett a bajba került ember életétől elválaszthatatlan igény, hogy legyen valaki jelen, bármilyen helyzetről is van szó. Lesz valaki vajon, aki a segítségemre siet, amikor tehetetlen vagyok és mégis helyt kell állni?

Amikor az ember ádventben az ünnep csúcspontja felé néz, amely a megtestesülés, akkor kimagaslik egy nagy üzenet. A megtestesülés valóságában észlelhető ugyanis, hogy az érkező Király mellett áll. Az emberi felkiáltás és a Legmagaságosabb üzenete

nagyon közel, egymás mellé kerül. Mert minden emberi kiáltás szükséges és valóságos. Felkiáltás nélkül nem megy: „Ó, jöjj, Üdvözítő”, (EÉ 149) „Uram, nincs emberem.” (Jn 5,7). Ezért énekeljük, hogy „Kérni, buzgón kérni kell, / Mert az élő Isten / Imádságra vár, figyel, / Kész, hogy megsegítsen. / Mellénk áll, úgy kínál, / Úgy ad erős lelket” (EÉ 441). Jézus mellett állása nem csupán érzelmi támasz, hanem cselekvő erő. Eköré rendeződhet életünk, ebben az erőben formálódhatunk és az élet számos keresztjével és lehetőségével együtt itt nyer értelmet.

Az „El kell kísérnetek!” kiáltás nem csupán egy gyermek szava, hanem mindannyiunké. Hogy mi történik, ha csak annyit teszünk, hogy érzékenyebbé válunk a kiáltások életformáló valóságára és ezzel keressük a mellett álló, megígért Királyt? Megtörténhet, hogy szívünk az emberi feltételek és az Isteni titkok között a Megérkezettre talál rá.

■ JÁVORI FÜLÖP

Karácsony

Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek bennünket, és azok is vagyunk. (1Jn3,1)

Hogyan is alakul idén a karácsonyi ünnep? Hetek óta foglalkoztat ez a kérdés, megannyi kérdőjelet vonva magával. Hányan ülünk majd a terített asztal mellett, és mi lesz az ünnepi menü? A szokott helyen szerezzem-e be a halat, vagy tegyek kísérletet újabb forrás felkutatására? Fehér karácsonyunk lesz, vagy tavaszi időre számítsunk? Mikor tudunk találkozni a vidéken élő rokonokkal, és mi kerül majd a karácsonyfa alá? Megannyi kérdés, amelyek válaszra várnak, ám ha nem vigyáz az ember, teljesen le is uralják az egész ünnepet. Rátelepedve terpeszkednek el gondolatainkon, elvonva a figyelmet ezeknél sokkal fontosabb kérdésekről:

Hogyan alakít engem a karácsonyi ünnep? Milyen hatással lesz rám? Megterhel vagy feltölt? Elfáraszt vagy felemel? Árnyakat vagy világosságot hoz a lelkembe? Netán elmegy mellettem anélkül, hogy bármilyen nyomot hagyott volna a lelkemen?

Hogyan hat rám az angyalok által megénekelte és pásztorok ajkán útjára induló jó hír, hogy Isten Fia megszületik ebben a világban? Hogy szállást keres, és bebocsátást kér az én otthonomba is. Isten Fia testet öltve magára veszi életem kereteit. Bizonyos értelemben olyan lesz, mint én. Ember, aki olykor fázik, elfárad és megéhezik. Ha elszomorító dolgot tapasztal, bosszankodik, haragra lobban, vagy éppen elsírja magát. Isten Fia ismeri emberi örömeimet és fájdalmaimat. Amikor pedig sebet ütnek a testén, kiserken a vére. Így válik a szenvedések mélységeit is megjárva igazi testvéremmé.

Hogyan alakít engem a karácsonyi ünnep? Hogyan formálja személyemet, gondol-

kodásomat, az önmagamról alkotott képet a tény, hogy a Betlehemben megszületett Isten Fia testvéremmé lett? Vállalva velünk, emberekkel, és személy szerint énvelem az elszakíthatatlan sorsközösséget. Milyen nyomot hagy bennünk az ünnep, amely Isten irántunk tanúsított szeretetét tárja elélnk abban, hogy megszületett az Úr Krisztus, a Dávid városában? Megszületett a testvérem, aki arra bátorít bennünket is, hogy gyermeki bizalommal forduljunk ezekkel a szavakkal a Teremtő felé: mi Atyánk...

Karácsony valóban lehet a meghitt találkozások, a terített asztal, és a közösségben megélt családi örömök ünnepe is. Csak mindez el ne takarja a lényegét! A fókusz, amely akár a megszokott ünnepi kulisszák hiányában is meggazdagíthat. Megajándékoz az identitást formáló örömhírről, amelyről így ír levelében János apostol: „Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek bennünket, és azok is vagyunk.”

■ CSELOVSZKY FERENC

Óesztendő

„Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” Zsolt 90,12

Húsz évvel ezelőtt Németországban láttam Ragnar Axelsson fotográfus kiállítását. Az izlandi művész fekete-fehér képei lenyűgöztek. Hosszú perceken keresztül szemléltem a sarkvidéki világot megörökítő pillanatképeket. Annyi erőt és légyságot, annyi zordságot és cizellált lélekrezdülést jelenítet meg Ragnar Axelsson fényképei. Volt ott egy kép, ami egyszerre volt megható és megdöbbentő, rideg és mégis szívmengető. Időtleniséget és a ránk nehezülő időt egyszerre jeleníti meg az a fotó, amelyen Guðjón Þorsteinsson, egy idős izlandi földműves látható az Atlanti-óceán partján, mögötte a hatalmas sziklaszirtek és hullámok. Az agg férfi haját és szakállát a szél tépázza, miközben ő kitekint a képből. Visszatekint, talán a közeli házára vagy az is lehet, hogy a távolba réved és a mögötte lévő évekre gondol.

Vajon arcának barázdáit a sós, hideg szél, vagy az elrepülő évek rajzolták ilyen mélyre? Nem rezignáltság és meggyötörtség látszik a tekintetében, hanem az őszinte hátratekintés mozdulata. Azt érzi az ember, hogy ugyanolyan könnyedséggel tud visszapillantani az előző percek eseményeire, mint az évtizedekkel azelőtti történésekre. Az óceán partján megörökített pillanatot szemlélve azon gondolkodom, hogyan is tudok visszatekinteni én az elmúlt évre, évekre és hogyan tudok előre tekinteni. Az időtlennek tűnő szikár alakot figyelem és ez a fényképből sugárzó különös időtlenség valahogy mégiscsak a mindenkori ember nagyon is földi időhöz való kötöttségére és végességére emlékeztet.

A naptári év végén önkéntelenül is azt érezzük, hogy ideje mérleget vonni és végig gondolni, mi volt a most már mögöttünk

lévő 2024-es esztendőben. Örömkök és fájdalmak, rohanó vagy éppen ólom léptekkel haladó napok. Hogyan is számláljuk napjainkat? „Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!”

Néhány éve rám talált az a gondolat, hogy az időre nem úgy kell tekintenünk, mint ami elrepül felettünk, ami múlik vagy éppen szorongat bennünket. Az idő is az Isten egyik teremtménye. Isten kezében van az idő, a mi időnk is. Az Ő kezében van a múltunk, jelenünk és jövőnk. Nem a múltó idő markában vagyunk, hanem az örök Isten kezében. Milyen felszabadító érzés erre rácsodálkozni.

Lehet, hogy az elmúló idő a sós, hideg szélhez hasonlóan ráncokat rajzolt az arcunkra, vagy éppen lágy szellőként megsimogatta a lelkünket. Bátran tekintsünk hátra, ahogy ezt a szikár izlandi földműves teszi. Mi van mögöttünk? Ki van mögöttünk? Hiszem, hogy mindannyian felfedezhetjük: a múltó idő fölött is diadalmaskodó Krisztus, megváltó szeretetét és az örök élet dimenzióját ajándékozva számunkra, hogy „bölcs szívhez jussunk”.

■ KOVÁCS ÁRON

Újév

„Mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg!” (1 Thess 5,21)

Boldog új esztendőöt kívánok! Mondjuk ma sokszor egymásnak, idegeneknek, küldjük el üzenetben sokféle módon. De vajon belegondoltunk abba, hogy mitől lesz boldog nekünk a most induló új év? Vajon lesz-e béke bennünk és körülöttünk? Megoldódnak húzódozó konfliktusaink? Az új évben tudunk valóban újat kezdeni? És adunk-e másoknak is esélyt erre?

Tervek. Vannak, akik minden biztonnal már most sorolni tudják a terveiket, elképzeléseiket az új évre: utazás, új autó, sikeres felvételi, jó munkahely, megbízható kapcsolatok szerzése. Közben pedig egyáltalán nem biztos, hogy ha teljesülne minden álmunk, boldogokká lennénk. Lehet, hogy ami nekem jó, az másnak fájdalmat okoz. A pazarló életmódom másutt szegénységet okoz. A gyors beteljesedése a vágyaknak pedig sokszor csömört, ürességet, kiégést hoz magával. Jó feltenni a kérdést: mit szól mindehhez a mi Urunk Jézus? Ő mihez köti a mi testi-lelki jólétünket? Ezt naponként leginkább a Szentírásból ismerhetjük meg az új évben is. Amikor imádságban elcsendesedünk előtte, nyitottá válunk szava befogadására. Így olvassuk el most az Útmutatóban az év igéjét, személyesen magunkra vonatkoztatva.

„Mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg!” Pál apostol őszinte tanácsa az ifjú Thesszalonikai gyülekezetnek elsősorban a lelki ajándékokra és a próféta üzenetekre vonatkozott. De szavait nyugodtan értelmezhetjük tágabban: nem tilt el semmitől bennünket, de óv az elhamarkodott döntéstől. Ne ugorjunk fejest a kínálkozó lehetőségekbe! Ne dőlünk be a reklámok-

nak! Ne engedjük manipulálni magunkat, hanem álljunk meg és hallgassunk a józan észre! Megvizsgálni, ez azt is jelenti, tesztelni, önálló véleményt formálni valamiről. Tegyük az Ige mérlegére amit jónak gondolunk! Segít ebben a szeretet kettős parancsa. Isten dicsőségét szolgálja amit tervezek? Az embertársam javára vagy éppen kárára szolgál? Annyi minden zúdul ránk az információs sztrádáról naponta. Új eszmék, új trendek, normák kínálják magukat egyedül üdvözítő útként problémáink megoldására. Isten maga minden jó mértéke, az ő szava segíthet eligazodni életünk dolgaiban. Legyen az új esztendőben is imádságunk:

Jézus, teied vagyunk, ez évben is téged kérünk, te légy hajnalcsillagunk, te légy a mi bölcs vezérünk!

Akkor áldott lesz utunk, szép célunkhoz eljutunk.

■ GERÓFINÉ DR. BREBOVSZKY ÉVA

Vízkereszt ünnepe

„Múlik a sötétség és már fénylik az igazi világosság.” (1Jn 2,8)

Vészterhes időkben különösen erőteljes biztatás a világosság ígérete. Karácsonytól kezdve lassan, de biztosan egyre hosszabbak a nappalok, és bár decemberben még nem is nagyon vehetjük észre, de a naptár már jelzi, hogy korábban kel és később nyugszik a nap.

Az, ahogyan a környezetünkben növekszik a fény, talán segíthet megértenünk, hogy miként növekedhet bennünk is.

Epiphania Domini – az Úr dicsősége megjelent a világban! Biztató, a hétköznapokra is reményt nyújtó, eligazodást jelentő üzenet; hogy bár még jelen van a sötétség, a bűn, a gonosz, a halál hatalma a világunkban – mégis feltartóztathatatlanul, visszavonhatatlanul, végérvényesen felénk tart és fénylik az igazi világosság; az élet forrása, hordozója. A világ világossága Jézus Krisztus.

A karácsonyi ajándék tehát nem romlott, nem kopott el, újdonsága nem fakult meg. Nem vált érvénytelenné, nem évült el. Ezt hirdetik az ünnep evangéliumi tudósításai. Az égi csillag megjelenése rögtön megmozgatja, útra hívja a három napkeleti bölcset. Jézus megkeresztelkedése a Jordánban, jelzi messiási működésének kezdetét. Beáll közénk, felvállal bennünket, ugyanakkor a Lélek jelenléte és a mennyei hang igazolja őt. A kánai mennyegző csodája pedig nemcsak fölülről érkező hatalmának az első kézzel fogható bizonyítéka, hanem annak a jele, hogy Isten érti és komolyan veszi emberi küzdelmeinket, nehézkedéseinket. Ég és föld közelebb került egymáshoz, az égi fény bevilágít a legsötétebb földi zugokba is. Isten világa jelen van a mi nagyon is földi viszonyaink között is és semmilyen sötétség

nem állhat az útjába. Világosságot akar, tisztuló látóhatárt a borult, felhős szürkeség helyett, ünnepet a hétköznap helyett, élő hitet, a reménytelenül vállat vonó kiábrándultság helyett.

A vízkereszt nagy keresztkérdés tehát ma is inkább az, hogy mennyire válunk fényáteresztővé. Hogy továbbtűkrözzük és ne kitakarjuk Isten világosságát, szeretetét, irgalmát. Nyitottá leszünk-e arra, hogy megtapasztaljuk az életünket elérő kihívások között bekövetkező kisebb-nagyobb csodákat, amelyek már igenis jelzik a világ világosságának jelenlétét, a lassú elmozdulást, a szinte észrevehetetlen, de mégis jelen való derengést a horizonton?

Még sötétségben botorkálók, késve indulók, útközben sok mindent elveszítő és tévutakon bolyongók felé is hangzik János apostol bátorító szava, Istenünk bátorító, erőt adó ígéje. Bármi történik is, minden ellenkező hírrel és prognózissal szemben: „Múlik a sötétség és már fénylik az igazi világosság.”

■ SMIDÉLIUSZ GÁBOR

A tágas tér embere

November 4-én, a Farkasréti temetőben vettek végső búcsút szerettei és tisztelői a százesztendőskorában elhunyt Gryllus Vilmosné született Fogarassy Éva testvérünkötől, egykori felügyelőnk, Gryllus Vilmos feleségétől. Éva néni, aki hosszú évtizedeken át gyülekezetünk aktív tagjaként szolgálta közösségünket, a temetésén elhangzott igehirdetés közreadásával emlékezünk.

Gyászoló Gyülekezet! Kedves Testvéreim!

Amikor Éva néni búcsúztatására készülve azon gondolkodtam, melyik ige lehetne az, amely megragadja és magába foglalja nemcsak előrement szeretteinkkel kapcsolatos reménységünket, hanem személy szerint az ő életének valamely jellemző vonását, élm került ez a zsolotárvers. És nem engedett el, visszhangozni kezdett bennem és nem tudtam szabadulni tőle: Az Úr, az én támaszom, tágas térre vitt ki engem...

Tágas tér... Vajon miért érzem azt, hogy ez a két szó oly jellemző módon kifejezőjévé válhat mindannak, amit Éva néni – vagy ahogy szerettei nevezik: Ucira – gondolva az ember érez? Hiszen van ebben valami különös ellentmondás is. Tudva, hányszor találta szembe magát az életben bezáródó ajtókkal, elillanó lehetőségekkel.

Mint a dobozi református parókián, lelkész családban felcseperedő fiatalnak, idővel meg kellett tapasztalnia, hogy származása hallatán bizonyos utak bezárulnak előtte. A háború, a közeledő front nemcsak családjától vágta el egy időre, hanem megállította őt induló művészi pályáján is: Ekkor váltotta fel életében a zene, a zongora világát a vegyészet, a kémiai képletek. S hogyan is beszélhetünk tágas térről akkor, amikor élete utolsó éveire gondolunk? Amikor már alig, vagy nem is hagyta el emeleti lakását, s napjait, éveit jobbára szobája négy fala közé zárva élte.

De Éva néni életében mégis, amolyan jellemző attribútumként ott ez a tágas tér. Mert amikor bezárultak számára bizonyos utak, új ajtókon belépve értékes emberekre, kincset jelentő társakra talált, nem utolsósorban élete szeretett párjára, Vilmos bácsira. Amikor meghíusult számára a zenei pálya ifjúkori álma, – mint azt a szakmai méltatásban hallhattuk – új területen, a cukoriparban vált nemzetközileg is elismert kutatóvá, amolyan virtuózzá.

Az a bizonyos tágas tér azonban azt hiszem, nem is annyira a külső körülmények, a lehetőségek tekintetében vált élete fontos jellemzőjévé. Sokkal inkább bent. Hiszen a „tág” lehet a szív, s a lélek jellemző tulajdonsága is. És akkor válik mindez igazzá, amikor – akár a szűkös külső körülmények ellenére is – valahol jut hely sokak számára.

Márpedig ebben az értelemben Éva néni egészen lenyűgöző módon tudott a tágas tér embere lenni.

Mi mindennek jutott hely figyelmében és napi időbeosztásában: a háztartásnak, a konyhának, a kertnek, a tudománynak, a munkának, a kultúrának, az egyháznak, a barátoknak, no meg persze mindenek előtt és mindenek felett a családnak.

Asztalánál mindig volt hely egy-egy újabb vendég számára.

Nagylelkű gesztusairól mesélhetnek jótékony célból süttött bejglük tucatjai csakúgy, mint egy-egy odaajándékozott esernyő.

Noha kialakult véleménye volt a világ dolgairól, sokszor lenyűgöző szeretettel tudta el- és befogadni azokat is, akiről tudta, hogy nem osztják a véleményét.

S aki református lelkész családban nőtt fel, bámulatos, ahogyan bekapcsolódott a lutheránus közösség életébe, énekelt a Lutherániában, munkálkodott a Deák téri nőszövetsegen, otthonra lelt férje gyülekezetében.

S még akkor is, amikor a betegség, a beszűkülő mozgáster egyre inkább helyhez kötötte, a szívében hordozott társak iránti szeretet, és az Istenhez fűződő bizalmas kapcsolat tág teret nyitott számára. Ha úgy tetszik: tágas eget...

Mi tette őt ilyené? Hogy alakult ki benne ez a bölcs, távlatokkal rendelkező világlátás? Ez a befogadó, tág ölelés? Ha tőle kérdeztük volna, talán ő is, ugyanezekkel a szavakkal válaszolhatott volna, mint a zsoltáros: Az Úr, az én támaszom, tágas térre vitt ki engem...

A gyász, a veszteséggel való szembenézés – a lélektannal foglalkozó szakemberek szerint – az a lelkiállapot, amikor a gyászoló óhatatlanul átél valamiféle beszűkülést. Gondolatai újra meg újra visszatérnek az eltávozott személyhez, annak hiányához, a veszteség

fájdalmához, s az élet végességének kérelhetetlen tényéhez. Vigasz ott születhet, ahol ezt a beszűkülést újra kitarulás követi, s a reménytelennek tűnő „szükséget” újra felváltja a remény, „bőséget” kínáló ajándéka.

Ebben siethet segítségünkre keresztény hitünk szerint Mennyei Atyánk, a mi támaszunk, aki tágas teret készíthet számunkra is.

Ezért vállalta magára életünk minden „szükségét”, amikor testvérként mellénk lépett Krisztus személyében. Aki vállalta testi létünk szorongatásait, a szenvedést és a halált, hogy utat nyisson, utat készítsen számunkra is ott, ahol mi elbuknánk.

Hogy hittel és reménységgel belékapaszkodhassunk nemcsak földi életünkben, hanem ott, az atyai házban is. Ahová az értünk szenvedő, halálba menő, de harmadnapra a halál felett győztes Úr Krisztus előrement, hogy az övéinek helyet, teret, tágas eget készítsen. Hogy szívünkben távlatot nyithasson a remény.

Hogy gondolatainkra, lelkünkre ne záródhasson rá a kétség, hanem ahogy Jézus sírjáról Húsvét hajnalán elhengerült a kő, mi is megláthassuk azt a bátorító húsvéti hajnali fénysugárt.

Szeretett Testvéreim, ez a hit, ez a reménység segíthet ki bennünket a gyász szorongató szűkségéből. Ez a hit adhat nekünk tág teret, távlatot, hogy előrement szeretetünkre, Éva néni-re, Ucira, s a magunk végességére is az örök élet reménységének távlatával tekinthessünk. Vigasztalja most ez a búcsúzókat! Éva néni családját, s mindazokat, akik szerették és tisztelték őt.

Adjon Isten megnyugvást minden gyászoló-nak, hogy kiben-kiben megszület-hessen a vallomás: Az Úr, az én támaszom, tágas térre vitt ki engem...

■ CSELOVSZKY FERENC

120 éves a Lutheránia

Nomen est omen – nevünkben a sorsunk. Abban, hogy az 1904-ben alakult Lutheránia ma is működik, nagy szerepe van a névválasztásnak. A lutheránia kifejezés a kórus megalakulásakor a teljes evangélikusságot jelentette – a név is hozzájárult ahhoz, hogy az énekkar időről időre újjászülessen. 1904-ben a „Lutheránia Világi Dalkör” a gyülekezeti kórus világi fellépéseinek és társaséletének kerete volt, hogy a profán előadások is erősítsék az evangélikusok társadalmi jelenlétét. Első karnagya Bruckner Frigyes, a német gyülekezet kántora volt. Az első világháború után Mendöl Ernő fővárosi énektanár támasztotta fel a kórust, majd 1926-tól Kendeh Kirchnopf Gusztáv, a kiváló szervező lelkész és tehetséges muzsikuszervezte át gyülekezeti énekkarrá. 1930-tól Kapi-Králik Jenő, a gyülekezet orgonistája, 1942-től Weltler Jenő, a gimnázium ének tanára vette át a kórus irányítását. 1987 óta dr. Kamp Salamon a Lutheránia karnagya. A Lutheránia történetében minden válság olyan változást hozott, amely előrelépést jelentett.

Bach és a Lutheránia mára elválaszthatatlanul összeforrott. Bach – akinek neve patakot jelent – a pesti egyház életében már a kezdetektől „búvópatakként” volt jelen. Johann Sebastian Bach neve Magyarországon először abban a kiadványban jelent meg, amelyet Molnár János, a gyülekezet első lelkésze adott ki. Jénai egyetemi tanára, Bach első életrajzírója, Johann Forkel traktátusát jelentette meg 1818-ban. Forkel a gyülekezeti kórusokról írt munkájában példaként állította Bach lipcsei munkásságát az utókor elé. A pesti gyülekezet a bachi példa nyomán

kiemelkedő alkalmait kantátazenés istentiszteletekkel ünnepelte 1848-ig. Az előadott művek éppúgy az Ige üzenetének erősítését szolgálták, mint a Bach kantáták. Az egyházi kórossá vált Lutheránia műsorán egyre gyakrabban tűntek fel Bach művek, kezdetben korálok és kantáta részletek. A Bach repertoár Zalánfy Aladár és Weltler Jenő munkássága során vált először rendszeres, majd meghatározó részévé a Lutheránia életének. 1949-től kezdve a Deák téren felhangzó Bach oratóriumok (Karácsonyi oratórium, Magnificat, h-moll mise, János és Máté Passió) előadásai a nyolcvanas évekig szinte egyedülállóak voltak Magyarországon. A templom ma is megtelik ezeken az alkalmakon, ahol az előadás nem koncert, hanem igehirdetés. A szószékről elhangzó prédikációval együtt tesz tanulságot a feltámadt Krisztusról Bach zenéjének közvetítésével Luther szellemében. Ma ezt jelenti a 120 éves Lutheránia.

■ DR. KERTÉSZ BOTOND

A zsibriki orgona

Egy évvel ezelőtti adventi hírlevelünkben számoltunk be a zsibriki orgona restaurálásáról valamint arról, hogy a hangszer az Evangélikus Országos Múzeum tulajdonába került és templomunkban lesz felállítva. Bár a restaurálási munkák már több mint egy éve lezárultak az Aeris Orgona Kft. veresegyházi üzemében, a Deák téri felépítés még nem történt meg. Akik a templomban jártak az utóbbi hónapokban, láthatták, hogy a hangszer helyének előkészítése folyamatban van. Néhány előre nem látható kihívás lassította a folyamatot, de reménységünk szerint az előkészítés még ebben az évben befejeződhet és így lehetővé válik, hogy a régen várt hangszer talán még ebben az évben, de legkésőbb 2025 elején felépülhessen és megszólalhasson.

Idei adventi várakozásunkban tehát a zsibriki orgonára is gondolhatunk, és remélhetjük, hogy hamarosan Isten dicsőségét és a gyülekezet épülését szolgálhatja a Deák téren.

■ DR. FINTA GERGELY

Adója 1+1%-ának felajánlása

Ezúton is megköszönjük mindazok támogatását, akik adóbevallásuk elkészítésekor személyi jövedelemadójuk egy százalékáról rendelkezve gyülekezetünk alapítványát jelölik meg kedvezményezettként.

A 2024. évről készített adóbevallás alkalmával is tisztelettel kérjük ezt a támogatást.

Szeretettel emlékeztetjük Testvéreinket, hogy a személyi jövedelemadó másik egy százalékáról valamelyik egyház javára lehet rendelkezni. Kérünk mindenkit, éljen ezzel a lehetőséggel!

A kedvezményezett neve:

**Insula Lutherana -
Evangélikus Sziget Alapítvány**

Adószáma: 18066995-1-41

A kedvezményezett neve:

**Magyarországi
Evangélikus Egyház**

Technikai szám: 0035

Anyakönyveink krónikája

2023. december 1. – 2024. november 30.

Kereszttségben részesültek:

„Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül...”
(Mk 16,16)

Gyermekek

- Pintér Róza
- Cser Ármin
- Balogh-Sédy Lóránt
- Simonkovich Dominik
- Mesterházy Hanga Lili
- György Hanna
- Léka-Nagy Dávid
- Léka Nagy Péter
- Kohut Kolos
- Boncz Ákos
- Váry Zoé
- Kővári Kristóf
- Csapó Laura
- Frenyó Emma Róza
- Frenyó Evron
- Galac Júlia
- Tóth Mátyás
- Fábíán Áron
- Trajtler Dávid
- Pós Dominik Péter
- Horváth Justin Norbert
- Lakatos Diána
- Lakatos Fernandó Tamás
- Székely Áron

Felnőtt

- B. Németh Péter

Házasságukra Isten áldását kérték:

„Amit tebát Isten egybekötött,
ember azt el ne válassza...”
(Máté 19,6)

- Gyüre Ákos – Szántó Anna
- Fényes Szabolcs – Baranyi Nikolett
- Csányi Barnabás János – Musinszky Szabina
- Grazsó Gergely – Bartos Anna

Konfirmációi fogadalmat tettek

„Légy bű mindhalálig és néked adom az élet koronáját!”
(Jel 2,10)

Gyermekek

- Kelényi Olivér Gergely
- Kutasi Anna Orsolya
- Schrödl Emma
- Pozderka Csanád Ádám
- Pozderka Flóra Boglárka
- Selényi Zsombor

Felnőttek:

- Fülöp Krisztina
- B. Németh Péter

„Mert én tudom, hogy az én megváltóm él,
és utóljára megáll a por fölött...” (Jób 19,25)

Az örök élet reménységével búcsúztunk:

- Keszthelyi Istvánné sz. Büchlein Márta (85)
- Répási Istvánné sz. Udvardi Ilona (92)
- Dr Fleps Valterné sz. Váczi-Spielmann Kornélia (85)
- Kresz Imréné sz. Rusek Valéria (87)
- Márki Pálné sz. Megyik Zsófia (86)
- Hrabál Lászlóné sz. Schön Zsuzsanna (85)
- Dr Vécsei Ferenc (85)
- Dr Tóth Ferenc Vendel (76)
- Eiben Ernőné sz. Gerstner Éva (94)
- Késmárki-Krisch György (86)
- Poós Ferenc (86)
- Boleratzky Ádám (61)
- Gyula Zoltánné sz. Tóth Rózsa (91)
- Kende Sándorné sz. Regényi Ildikó (85)
- Pribelszki Erzsébet (70)
- Pósfay Györgyné sz. Koppányi Emese (87)
- Barna Péter (70)
- Kissné Bak Zsuzsanna (89)
- Szegedi Gábor (76)
- Cserni Csaba (76)
- Bánki Lászlóné dr. Víg Éva (95)
- Máthé Katalin (74)
- Monos István (60)
- Varga Lászlóné sz. Seben Éva (81)
- Dr Liptay Márta Ildikó (85)
- Dr Nagyidai Lászlóné sz. Pintér Zsuzsanna (89)
- Bohus Katalin (92)
- Dr Göllner Gusztáv (78)
- Szemler Mihályné sz. Kühn Magdolna (109)
- Dr Ambrózy Gézáné sz. Zsolnai Edit (89)
- Szathmári Tamás (92)
- Dr Gündish György Mihály (85)
- Baranyay József (89)
- Fodor Csongor Tihamér (94)
- Bordás Gyula (57)
- Gryllus Vilmosné sz. Fogarassy Éva (100)
- Baranyai József István (89)
- Nagy Ákos Lajosné sz. Nagy Erzsébet (78)
- Cserni Andrásné sz. Zorkóczy Ilona Éva (86)
- Józsa Sándor (96)
- Cseh Julianna (92)

Mécs László: Adventkor

Jézusunk, adj erőt, hogy ékesen járjunk
Illendő ruhában, méltóképpen várjunk
Add, hogy kerüljessük a bűnt, sötétséget
S ama jobb hazában megláthassunk Téged.

Karácsonyi oratórium a Deák téri templomban

I. - III. Kantáták

2023. december 22., vasárnap 18 óra

Közreműködik:

Subedi Anna – szoprán

Schöck Atala – alt

Szerekován János – tenor

Hámori Szabolcs – basszus

IV. - VI. Kantáták

2025. január 12., vasárnap 18 óra

Közreműködik:

Lökösházi Mária – szoprán

Gyüdi Eszter – szoprán

Németh Judit – alt

Megyesi Zoltán – tenor

Najbauer Lóránt – basszus

Lutheránia Énekkar
Budapesti Vonósok Kamarazenekar
Mekis Péter – orgona
Vezényel: Dr. Kamp Salamon

Meghívó jótékonysági koncertre

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium szeretettel várja jelenlegi és volt diákjait, családtagjaikat és az iskola barátait a

2024. december 13-án, péntek 17 órakor

a Deák téri evangélikus templomban tartott adventi jótékonysági hangversenyére.

A belépés díjtalan, a hangverseny után összegyűjtött adományokat a gimnázium javára fordítják.

Az ünnepekről

„Ha az ünnep elérkezik életedben, akkor ünnepelj egészen. (...) Tisztálkodjál belülről és kívülről. Felejts el mindent, ami a köznapok szertartása és feladata. Az ünnepet nemcsak a naptárban írnak piros betűkkel. Nézd a régieket, milyen áhítatosan, milyen feltétlenül, milyen körülményesen, mennyi vad örömmel ünnepeltek! Az ünnep a különbözőség. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás.”

Márai Sándor (Füves könyv – részlet)

Gyülekezeti munkaprogram

2024. december – 2025. április

Mottó: összetartozunk

„Megtartani a Lélek egységét a békeesség kötelékével” (Ef4,3)

A programterv előzetes jellegű, egyes részletekben előfordulhat változás!

Állandó gyülekezeti alkalmak

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
Kedd	10 órától	Kézimunka kör
	11 órától	Biblióra
	17 órától	Imakör
	19.30-tól	Lutheránia próba
Szerda	19 órától	Angol nyelvű bibliaóra
Csütörtök	7.30-tól	Prima – liturgikus áhítat
	10 órától	Nyugdíjas klub
	18 órától	Bibliakör
Péntek	18 órától	Tini ifi
	19.30-tól	Lutheránia próba
Vasárnap	9 órától	Istentisztelet úrvacsorával
	10.15-től	Konfirmációi előkészítő
	10.30-tól	Imakör
	11 órától	Istentisztelet, úrvacsora
	11 órától	Gyermekbibliakör (kivéve a hónap első vasárnapján)

Gyülekezeti körök karácsonyi együttlétei

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 13.	18 óra	Tini ifi
December 18.	18 óra	Senior kör
December 19.	10 óra	Nyugdíjas klub
December 20.	18 óra	Felnőtt ifjúság

Istentiszteletek az ünnepek alkalmával

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 22. vasárnap Ádvent 4.	9 óra	Istentisztelet úrvacsorával – igehirdető: Kovács Áron
	11 óra	Istentisztelet, úrvacsora – igehirdető: Gerőfiné dr. Brebovszky Éva
	18 óra	J. S. Bach: Karácsonyi Oratórium I-III. kantáták igehirdető: Smidéliusz Gábor
December 24. kedd szenteste	15.30	Karácsonyi harangjáték koncert
	16 óra	Szentesti istentisztelet igehirdető: Cselovszky Ferenc
December 25. szerda karácsony 1. napja	9 óra	Istentisztelet úrvacsorával igehirdető: Gerőfiné dr. Brebovszky Éva
	11 óra	Istentisztelet, úrvacsora – igehirdető: Kondor Péter püspök
	11 óra	Gyermek istentisztelet a nagyteremben – igehirdető: Cselovszky Ferenc
	18 óra	Esti istentisztelet – igehirdető: Smidéliusz Gábor
December 26. csütörtök karácsony 2. napja	9 óra	Istentisztelet úrvacsorával – igehirdető: Cselovszky Ferenc
	11 óra	Istentisztelet, úrvacsora – igehirdető: Kovács Áron
	18 óra	Esti istentisztelet – igehirdető: Gerőfiné dr. Brebovszky Éva
December 31. kedd, óév	18 óra	Óévi istentisztelet, úrvacsora igehirdető: Kondor Péter püspök
Január 1. szerda újév	9 óra	Istentisztelet úrvacsorával – igehirdető: Kovács Áron
	11 óra	Istentisztelet, úrvacsora – igehirdető: Smidéliusz Gábor
	18 óra	Esti istentisztelet – igehirdető: Cselovszky Ferenc
Január 5. vasárnap	9 óra	Családi istentisztelet úrvacsorával – igeh. Smidéliusz Gábor
	11 óra	Istentisztelet, úrvacsora – igehirdető: Cselovszky Ferenc
	18 óra	Esti istentisztelet – igehirdető: Gerőfiné dr. Brebovszky Éva
Január 6. hétfő vízkereszt	11 óra	Istentisztelet, úrvacsora – igehirdető: Kovács Áron
	18 óra	Esti istentisztelet – igehirdető: Gerőfiné dr. Brebovszky Éva

Egyéb ádventi alkalmak

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 7. szombat	13 óra	Nehéz sorsú családok vendégül látása a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel együttműködve

Hétközi ünnepi istentiszteletek

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 13. péntek	17 óra	A Deák Téri Gimnázium ádventi jótékonysági hangversenye a templomban
December 20. péntek	9 óra	A Deák Téri Gimnázium karácsonyi istentisztelete
December 19. csütörtök	16 óra	A Kisdeák Evangélikus Óvoda karácsonyi istentisztelete
Január 6. hétfő	11 és 18 óra	Istentisztelet Vízkereszt ünnepén
Január 20-25. hétfőtől szombatig	18 óra	Az ökumenikus imahét alkalmi belvárosi templomokban (a részletes program a templomi hirdetőtáblán olvasható)
Március 15. szombat	9 óra	Istentisztelet a nemzeti ünnepen

Bibliórai és bibliaköri tematika

NAP	ALKALOM
Jan. 2. csütörtök	Hála zsoltár - 139. zsoltár
Jan. 7. és 9.	Isten dicsérete - 103. zsoltár
Jan. 14. és 16.	Isten dicsérete reggel - 108. zsoltár
Jan. 21. és 23.	Isten dicsérete hangszerekkel - 150. zsoltár
Jan. 28. és 30.	Isten dicsérete, énekeljen az egész világ! - 98. zsoltár
Febr. 4. és 6.	Úton húsvét felé. - Két út: 1. zsoltár
Febr. 11. és 13.	Isten vezet - 25. zsoltár
Febr. 18. és 20.	Félúton - 127. zsoltár
Febr. 25. és 27.	Az Úr házába! 122. zsoltár
Márc. 4. és 6.	Hozzá tartozunk - Lk 23,32-34
Márc. 11. és 13.	Összetartozni vagy összetartani - Lk 23,39-43
Márc. 18. és 20.	Másokat is összetartott - Jn 19,25-27
Márc. 25. és 27.	Nincs hova tartozni - Mt 27,45-46
Ápr. 1. és 3.	A Forráshoz tartozunk - Jn 19,28-29
Ápr. 8. és 10.	Összetartozunk az Atyával - Lk 23, 46.a
Ápr. 15. kedd	Összetartozás Istennel - Jn 19,30

Zenei alkalmak a Deák téri templomban

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 13. péntek	17 óra	A Deák Téri Gimnázium ádventi jótékonyági hangversenye a templomban
December 22. vasárnap	18 óra	J. S. Bach: Karácsonyi Oratórium I-III kantáták
December 24. szenteste	15.30	Karácsonyi harangjáték koncert
December 29. vasárnap	18 óra	Orgonazenés áhítat – Tóth-Vajna Zsombor orgonál
Január 5. vasárnap	11 óra	Kantátás istentisztelet – J.S. Bach: Sie werden aus Saba alle kommen (BWV 65)
Január 12. vasárnap	18 óra	J. S. Bach: Karácsonyi Oratórium IV-VI. kantáták
Január 26. vasárnap	18 óra	Orgonazenés áhítat
Február 2. vasárnap	11 óra	Kantátás istentisztelet – J.S. Bach: Herr Gott, dich loben wir (BWV 16)
Február 23. vasárnap	18 óra	Orgonazenés áhítat
Március 2. vasárnap	18 óra	Kantátás istentisztelet – J.S. Bach: Freue dich, erlöste Schar (BWV 30)
Március 23. vasárnap	18 óra	Kantátás istentisztelet – J.S. Bach: Herr, gehe nicht ins Gericht mit deinem Knecht (BWV 105)
Március 30. vasárnap	18 óra	Orgonazenés áhítat
Április 13. virágvasárnap	18 óra	J.S. Bach: Máté Passió (BWV 245)
Április 19. nagyszombat	18 óra	J.S. Bach: Máté Passió (BWV 245)

Vasárnapi gyermek-bibliakör alkalmai

A gyerekek a templomból a kezdő oltári szolgálat végén indulnak a foglalkozásra.

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
Január 12.	11 óra	Jézus első csodája - Kánai menyegző
Január 19.	11 óra	Házaspárok - Ádám és Éva
Január 26.	11 óra	Házaspárok - Ábrahám és Sára
Február 9.	11 óra	Házaspárok - Izsák és Rebeka
Február 16.	11 óra	Házaspárok - Jákob és Ráhel
Február 23.	11 óra	Testvérek - Mária és Márta
Március 9.	11 óra	Testvérek - József és testvérei
Március 16.	11 óra	Testvérek - Péter és András
Március 23.	11 óra	Testvérek - Mózes, Áron és Mirjam
Március 30.	11 óra	Rokonok - Jézus és Keresztelő János
Április 13.	11 óra	Virágvasárnap
Április 20. (húsvét)	11 óra	Gyermekistentisztelet

Magányosok bibliaórája hétfőnként (helyszín: gyülekezeti nagyterem)

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 30.	17 óra	Beszélgetés Gerőfiné dr. Brebovsky Éva lelkésszel
Január 27.	17 óra	Vendég: Zászkaliczky Zsuzsanna művészettörténész
Február 24.	17 óra	Vendég: Novotny Zoltán sportújságíró
Március 31.	17 óra	Vendég: Cselovszkyné dr. Tarr Klára, a MEE Ökumenikus- és Külügyi Osztályának vezetője

A baba-mama kör pénteki alkalmai

NAP	IDŐPONT
Január 10.	10 óra
Január 24.	10 óra
Február 14.	10 óra
Február 28.	10 óra
Március 14.	10 óra
Március 28.	10 óra

Nikodémusok köre (hétfői beszélgetések a Bibliáról és önmagunkról)

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
Január 27.	19 óra	<i>A sorozat programja a résztvevőkkel történő megbeszélés szerint kerül kialakításra.</i>
Február 24.	19 óra	
Március 31.	19 óra	

Senior kör szerdánként

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 18.	18 óra	Karácsonyi együttlét
Január 29.	18 óra	Ágostai Hitvallás IV.
Február 26.	18 óra	Ágostai Hitvallás V.
Március 26.	18 óra	Ágostai Hitvallás VI.

Nyugdíjas klub csütörtöki programjai

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
Január 2.	9.30	Az év igéje
Január 9.	9.30	Anna házassága
Január 16.	9.30	Vetítés a Perzsa öböl vidékéről
Január 23.	9.30	A közös imádság fajtái
Január 30.	9.30	Könyvajánló
Február 6.	9.30	Örömeink
Február 13.	9.30	Dávid házassága
Február 20.	9.30	Bence Ágnes vetítéssel egybekötött útibeszámolója
Február 27.	9.30	Jeruzsálem története 1.
Március 6.	9.30	Aháb király házassága
Március 13.	9.30	A böjt haszna
Március 20.	9.30	Sárfalvi Ilona vetítéssel egybekötött útibeszámolója
Március 27.	9.30	Történetek a 120 éves Lutherániáról
Április 3.	9.30	Mária és József házassága
Április 10.	9.30	Böjti meditáció

Gyermek- és családi alkalmak

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 25. karácsony	11 óra	Karácsonyi gyermek-istentisztelet a nagyteremben
Január 5. vasárnap	9 óra	Családi istentisztelet: Összetartozunk – sok felől érkező sokfélék – Zsolt107,1-3
Február 2. vasárnap	9 óra	Családi istentisztelet: Összetartozunk – egy test tagjaiként – 1Kor12,2-4
Március 2. vasárnap	9 óra	Családi istentisztelet: Összetartozunk – a kegyelemre szorulás állapotában – Rm3,10b-12
Április 6. vasárnap	11 óra	Összetartozunk – – Isten szeretetében – Rm8,38-39
Április 20 húsvét	11 óra	Húsvéti gyermek-istentisztelet a nagyteremben

Presbiteri képviselő-testületi alkalmak

NAP	IDŐPONT	ALKALOM
December 9. hétfő	18 óra	Presbiteri bibliaóra – „Vállalom...” Lelkészek és nem lelkészek együtt
Január 13. hétfő	18 óra	Presbiteri ülés
Február 10, hétfő	18 óra	Presbiteri bibliaóra – „Vállalom...” – Lelki gazdagodás
Március 10. hétfő	18 óra	Presbiteri ülés

Útravaló

„Hamarosan felvirrad az újév első reggele, és ilyenkor az emberek, amikor felébrednek, arra gondolnak, hogy vajon mit hoz nekik a jövő, mit várnak tőle, mit szeretnének elérni, miben reménykednek. De én ezen a reggelen azt akarnám üzeni nekik, hogy ne szerelmi boldogságot vagy sikert vagy gazdagságot vagy hatalmat vagy hosszú életet vagy éppen jó egészséget kívánjanak maguknak. Azt szeretném, ha összekulcsolnák kezüket, és gondolatban egyetlen fohászt fogalmaznának meg: Istenem, mielőtt eljön az aratás ideje, engedd megérelődni a lelkem!”

Selma Lagerlöf (A halál kocsisa – részlet)

Impresszum

Ádventi levél

A Pesti Evangélikus Egyház Deák téri Egyházközség
negyedévente megjelenő hírlevele
2024/3. szám

Szerkesztők:

Cselovszky Ferenc
Gerőfiné dr. Brebovszky Éva
Kovács Áron
Smidéliusz Gábor

Kiadványszerkesztés:

Bodai Tamás

Nyomtatás:

Extra Média Nyomda Kft.

Kapcsolat:

Pesti Evangélikus Egyház, Deák téri Egyházközség
cím: 1052 Budapest, Deák F. tér 4.
telefon: 06 1 483 21 50
e-mail: deakter@lutheran.hu
web: www.deakter.hu
számlaszám: OTP 11707024-20104508

A lelkeszi hivatal nyitvatartása:

Minden hétköznap 9-től 13 óráig

Insula Lutherana Alapítvány

számlaszám: OTP 11707024-20335809
adószám: 18066995-1-41